

[Kofod-Svendsen]

Spørgsmålet er så det enkle: Kan lavere skatter reducere lønstigninger, holde dem i ro? Især i 1970'erne gjorde man jo det modsatte, man satte skatterne op; især blev momssatserne hævet flere gange. Man ville begrænse forbruget, sagde man. Samtidig fik vi lønstigninger.

Men hvilken præcis sammenhæng er der mellem skattestigning og lønstigning? Har skattestigninger gennem de seneste år medvirket til at presse lønningerne i vejret? Det spørgsmål har for nylig været undersøgt i et studium af løndannelsen i de nordiske lande. Professor Torben Andersen fra Århus Universitet har skrevet en kronik om det i Erhvervs-Bladet den 28. september 1990, og her siger han, at der er stor forskel på effekten af henholdsvis direkte og indirekte indkomstbeskatning. Han siger, at for de direkte skatters vedkommende er det generelle billede, at det er meget svært at påvise en sammenhæng mellem stigende skatter og øgede lønninger.

Denne usikkerhed med hensyn til betydningen af de direkte skatter for løndannelsen bekræftes af andre lignende internationale undersøgelser. Og samtidig understreger professor Andersen, at det kan være meget svært at måle effekten på løndannelsen af et kompliceret skattesystem som det danske, hvor mange forhold jo er afgørende for den reelle beskatning af en lønindkomst.

Hvad angår de indirekte skatter, så er konklusionen noget mere klar, idet øget indirekte beskatning leder til øgede lønkrav. Studierne af løndannelsen i de nordiske lande tyder endog på en så tæt sammenhæng, at man ikke kan afvise, at en forøgelse af de indirekte skatter med 1 pct. leder til en stigning i lønninger på 1 pct. Professor Andersen konkluderer, at vores viden om effekterne af skatter på løndannelsen er usikker, og det gælder især den direkte indkomstbeskatning, mens der for de indirekte skatter tegner sig et mere klart billede. Og så tilføjer han følgende vigtige sætning:

»Det synes således mere sikkert, at lønningerne kan reduceres ved en reduktion af de indirekte skatter, f.eks. momsens, end ved en mindskelse af de direkte skatter.« Kristeligt Folkeparti er enig med regeringen i, at vi skal have så afdæmpet en lønudvikling som muligt, men så kommer altså spørgsmålet, om det er bedst at bruge sænkning af de direkte eller de indirekte skatter for at nå målet: den stramme

indkomspolitik. Det mener jeg må undersøges grundigt i de forestående skatteforhandlinger.

Hvis vi brugte alle de penge, regeringen har afsat til at nedsætte indkomstskatten, til i stedet at nedsætte momsens, kunne vi få en nedsættelse på 3 pct., så vi kom ned på 19 pct., og så havde vi faktisk lavet en flot forberedelse til det indre marked. Så kom vi på niveau med flere af de andre landes standardsats. Belgien har 19 pct., Holland 18½ pct., Frankrig 18,6 pct., Irlands standardsats er derimod oppe på 23 pct., Vesttyskland ligger nede på 14 pct., men efter den tyske genforening tyder jo meget på, at Tyskland vil sætte sin moms op. Sker der en sådan harmonisering mellem Danmark og Tyskland, så vil vi have ydet et væsentligt bidrag til at formindske grænsehandelen.

Jeg nævnte bevidst de andre landes standardsatser. Som bekendt har de en differentieret moms, hvor den højeste sats er 38 pct. et sted og den laveste er 0. Kristeligt Folkeparti går gerne med til en tilsvarende differentiering, så luksusvarer får en højere afgift og nødvendige dagligvarer bliver billigere. Hvis man nedsætter momsens, vil det yderligere være et godt incitament til at begrænse det sorte arbejde.

Privat opsparing har i årtier været for ringe i Danmark. Det er en af årsagerne til vores uhyggeligt store udlandsgæld. Hvorfor har vi været så dårlige til at spare op i Danmark? Fordi gældsstiftelse i mange år kunne betale sig. Med skattereformen blev der gennemført en stramning af fradragsretten for renteudgifter, samtidig med at beskatningen af renteindtægter blev formindsket. Det var en rigtig beslutning, og heldigvis har det også betydet en stigende opsparing i de sidste år – desværre ikke nok, men vi er på vej i den rigtige retning på det område.

Opgaven i den økonomiske politik er jo let at beskrive: Vi skal sælge lidt mere til udlandet, end vi køber; vi skal lade være med at bevilge hinanden mere i løn, så vi kan få de mange uden arbejde i arbejde, og så må vi fortsat spare mere op.

I sin tale gjorde statsministeren meget ud af udenrigspolitikken – med rette – og de betragtninger, der blev fremført om Østeuropa, er jeg helt enig i, så det skal jeg ikke kommentere detaljeret. Blot vil jeg understrege det spændende i at gøre Østersøen til et centrum for et blomstrende økonomisk og kulturelt fællesskab, for her mener jeg at Norden og Baltikum i fællesskab kan knyttes sammen på en fornem måde.